

Werkdruk

De ideale arbocatalogus werkdruk: droom of realiteit?

Bijna veertig procent van de huidige arbocatalogi besteedt aandacht aan werkdruk. Dit blijkt uit evaluatieonderzoek van ITS naar arbocatalogi waar Arbo Magazine in maart al aandacht aan besteedde. Voldoen de oplossingen in deze catalogi aan de verwachtingen? In dit artikel worden twintig arbocatalogi tegen het licht gehouden en worden adequate oplossingen ten aanzien van werkdruk belicht. Waar is nog winst te halen? Bestaat de ideale werkdrukcatalogus al?

Aukje van den Bent en Huub Pennock

'Stel, je hebt een vraag over werkdruk en gaat op zoek in een arbocatalogus. Zou zo'n oplossingenboek dan aan je verwachtingen voldoen? Op basis van vijf criteria zijn twintig arbocatalogi vergeleken. Dit artikel beschrijft per criterium hoe de catalogi er voor staan.

Snel vinden wat je zoekt

Hoe gebruiksvriendelijk zijn de arbocatalogi? Wordt aan de eis van openbare toegankelijkheid voldaan? Dit blijkt in de praktijk een moeilijk criterium. Wie iets

over werkdruk uit een arbocatalogus wil weten moet een doorzetter zijn. De zoekfunctie van www.arboportaal.nl – de officiële site van het ministerie – blinkt niet uit in gebruiksvriendelijkheid en linkjes blijken regelmatig niet te kloppen. Sneller en gebruiksvriendelijker is de CNV-site www.veiligengezondwerken.nl, waar de arbowizard bovendien een optie biedt om op specifieke risico's te zoeken.

Op sites van werkgeversverenigingen moest vanaf de 'startplek' van een catalogus soms wel vijf keer doorgeklikt worden om de daadwerkelijke arbocata-

logus te vinden. Ook overbodige stappen hadden de catalogi die om een gebruikersnaam en wachtwoord vroegen...en deze codes op hetzelfde inlogscherf keurig vermeldden. Eenmaal binnen in een arbocatalogus is het nog steeds erg gemakkelijk om te verdwalen door de vele doorklikmogelijkheden. Gelukkig waren er ook positieve uitzonderingen. De architecten, uitgeverijen, uitzendbranche en verzekeringsbranche hebben overzichtelijke sites, met een goede structuur en zoekfunctie. Alleen daarvoor al een bezoekje waard.

Herkennen van werkdruk

Voor veel gebruikers is het belangrijk om snel te ontdekken of hun probleem een 'werkdrukprobleem' is. In hoeverre beschrijven de catalogi signalen van werkdruk? Bieden ze een snel testje, of geven ze goede uitleg waaraan werkdruk is te herkennen? Ook op dit criterium stellen de meeste arbocatalogi teleur. Zo zijn er catalogi die wel uitgebreide overzichten van veelomvattende vragenlijstonderzoeken geven, maar niet beschrijven waarom en wanneer zo'n onderzoek nodig zou kunnen zijn. Ook hier gelukkig meerdere positief scorende catalogi.

De eerste eervolle vermelding is voor de tuinbranche. Zowel voor individuele medewerkers als voor managers zijn er helder verwoorde checklisten om na te gaan of er iets aan de hand is. De sportcatalogus geeft eveneens een korte checklist om werkdruk te herkennen. De uitgeverijen en architecten bieden met het tabblad 'wat is er aan de hand' een mooie

De ideale werkdrukcatalogus bestaat niet, maar wie de moeite neemt kan een mooie eigen werkdruk-aanpak samenstellen uit de bestaande catalogi

overgang van signalen naar oplossingen als 'test je werkdruk' en 'in gesprek bij signalen van stress'.

Inspiratie voor oplossingen

Dé oplossing voor werkdruk is er niet. Uiteindelijk is het in de praktijk altijd maatwerk. Wel is het mogelijk om op hoofdlijnen oplossingsrichtingen te beschrijven. Oplossingen die daarmee ook voor andere branches inspirerend kunnen zijn. Veel catalogi scoorden goed op dit criterium. De catalogi van de uitgeverijen, gehandicaptenbranche, uitzendbranche, architecten, verzekeringen en provincies zijn het meest inspirerend. Bij de uitgeverijen en gehandicaptenbranche zowel de oplossingen, als de praktijkvoorbeelden. De provincies werkten voor meerdere functies een gedetailleerde oplossingen-tabel uit. Steeds geldt: 'niet kopiëren, wel laten inspireren'!

Aanpak mét betrokkenen

Bij werkdrukproblemen is het niet alleen belangrijk dát er een aanpak komt – maar vooral – hóe die aanpak wordt ingevuld. Als betrokkenen samen de oplossing vinden is draagvlak en een duurzame oplossing gegarandeerd. Betrokkenen leren dan immers hoe ze knelpunten moeten aanpakken. De aanpak die gekozen wordt, maakt dus een wereld van verschil.

Meerdere arbocatalogi blijken op dit criterium te inspireren. De sportsector en uitzendbranche blinken uit in korte en praktische procesoplossingen. Ook de ziekenhuizen bieden meerdere werkvormen aan. Uitsmijter is de aanpak in het voortgezet onderwijs. Twintig teamwerkvormen worden hier helder en inspirerend uitgelegd.

Naar gewenst doel werken

Wat je aandacht geeft groeit. Het is daarom niet altijd even handig om 'het probleem werkdruk' verder en verder te onderzoeken. Een goede aanpak van werkdruk weet een omslag te bereiken en werkt oplossingsgericht toe naar een gewenst doel. Door bijvoorbeeld 'werkplezier' of 'duurzaam aan het werk' als gewenst doel te benoemen of door expliciet aandacht te geven aan wat er al wel goed gaat.

Nog niet veel arbocatalogi voldoen aan dit criterium. De uitzendbranche biedt één oplossing 'werkplezier vergroten', de provincies spreken over slim en plezierig werken. Het voortgezet onderwijs en de

Aanraders

In de catalogi staan mooie oplossingen voor *wát* en *hóe* het anders kan. Voor wie de arbocatalogi induikt hier een overzicht met inspirerende oplossingen.

Branche/sector	Inhoud	Aanpak
Architecten www.arbocatalogusarchitecten.nl	Flexibiliseren van werktijden Tekengewijzer	Teamaanpak ongezonde werkdruk
Gehandicaptenbranche www.profijtvnanaroboleid.nl (klik op nieuwe instrumenten)	Nee zeggen Versterken leidinggeven	Werkdrukalarm Praktijkvoorbeelden
Provincies www.provincies.arbocatalogus.net	Top 10 stress signalen Maatregelen gericht op het werkproces	Het document 'slim en plezierig werken'
Sport www.sportwerkgever.nl	Jaarurensystematiek toepassen Medewerkers coachen	Samen werkdruk aanpakken Prettiger samenwerken
Tuinbranche www.arbocatalogus.com (klik op inloggen en gebruik codes tuincentra. Of gebruik google voor de gehele pdf op de FNV-site)	Maatregelen bij onjuiste organisatie van het werk	Klavertje Vier oplossingen.
Uitgeverijen www.arbocatalogusgezonduitgeven.nl	In gesprek bij signalen van stress Voorkomen terugval na psychische klachten	Een veranderingstraject 'nieuwe gewoontes'
Uitzendbranche www.arbocatalogus-uitzendbranche.nl	Werkplezier vergroten Werkplek verbeteren	Zes stappen en 5 W's.
Verzekeringen www.gezondverbond.nl	Effectief werkoverleg Gebruiksvriendelijke software	Doe de verbetercheck – met handleiding voor aanpak.
Voortgezet onderwijs www.voortgezetwerkplezier.nl	Wat is werkdruk	Op energiesafari Signaalspel Het werkdrukrapport Taal van kracht en onmacht
Ziekenhuizen www.betermetarbo.nl	Goede praktijken	De blauwe en rode muur Visgraatmodel

gehandicaptenzorg hebben de positieve aanpak het verst uitgewerkt. Bij het VO al merkbaar aan de vindplaats: www.voortgezetwerkplezier.nl. Bij de gehandicaptenzorg mooi verwoord in inspirerende praktijkvoorbeelden en zichtbaar in een test voor werkdruk én een test voor werkplezier.

Twintig van de ongeveer 150 getoetste arbocatalogi werden voor dit artikel onderzocht. Een hele klus. Tien catalogi hadden zoveel moois te bieden dat ze in dit artikel werden genoemd.

Geen van de catalogi scoorde op alle vijf criteria goed. Een ideale werkdrukcatalogus werd dus niet gevonden. Toch is er

wel veel goeds te melden. Wie de moeite van het zoeken neemt – of weet waar te kijken – kan een mooie eigen werkdruk-aanpak samenstellen uit de bestaande catalogi. En dan kan het vinden van de eigen werkdrukweg juist een deel van de oplossing zijn.

Aukje van den Bent en Huub Pennock zijn organisatieadviseur bij Ergo-balans en maken deel uit van het netwerk van De Goede Praktijk, dat gespecialiseerd is in dienstverlening rondom arbocatalogi. www.degoedepraktijk.nl. Ze zijn intensief betrokken bij de totstandkoming en implementatie van diverse arbocatalogi. Ze bedanken Jan Heijink van het ITS Nijmegen voor het beschikbaar stellen van onderzoeksresultaten.